

„Livonia“

õlle- ja mõdu-tehas

Tartus, Kalda t.5 :: Telef. 2-38

Soovitab kõrges headuses:

Pilseni ja Bock
õlut

keedetud mõdu
(ainult suhkrust)

ja limonadi

laialt tuntud:

„Tervis“ } kohvi
„Ideal“ }
(oa' kohviga segatud) ja

põletatud sigurit.

*Kui toidad end kodumaa kõtradest
Ja jooki jood omamaa otradest,
Siis tuju sul alati hää,
Kõht kunagi rikke ei lää!*

== Ladud: ==

Tallinnas, Valgas, Narvas, Võrus, Petse-
ris, Mustvees, Paides, Jõgeval, Antslas ja
Tõrvas.

OMA JALGEL

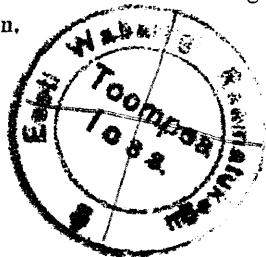
№ 2.

VÄLJAANNE TÕE JA NALJA JAOKS

№ 2.

Toob kohast materjali pidude korraldamiseks seltsides kui ka kitsamas ringis.

Toimetanud: Leopold Hansen.

S I S U:

Deklamatsioon. — Näpunäited ettekandjatele.

Suveöö mälestused. — Deklamatsioon.

Viimne soov. Pidosöögil. — Tõsised palad.

Tuleviku streik. — Naljakas stseen.

Oraakel. — Armulaul.

See pääle vilistan. — Kuplee.

Kallima juuks. Vaesus. — Naljapalad.

Viis rõõmu. — Näidend. (Järg.)

Noodid.

Järeltrükk keelatud.

„Oma jalgel“ järgmised numbrid ilmuvad äranägemise järele.

Tellimise aadress: Riia tän. 2, k. 1, Tartus.

„Oma jalgel“ kirjastus Tartus.

Tallinna Keskvangimaja trükikoda.

Deklamatsioon.

I.

Alljärgnev kirjutus tahab lühikesi näpunäiteid anda nendele, kellel ilma sellekohase eelhariduseta tuleb ühel ja teisel puhul kirjanikkude töid ette kanda seltskondlistel koosviibimistel ja avalikkudel pidudel. Põhjalikku õpetust ärgu keegi nendest ridadest otsigu, seda nad pakkuda ei suuda juba ruumi vähesuse pärast. Küll aga on nad oma otstarbe täitnud, kui nad võivad ühele ja teisele algajale aitajaks olla esimestest raskustest üle saada.

Deklamatsioon on kunst ühte teatavasse ettekandesse mahutatud mõtteid ja tundeid keele abil päältkuulajatele täielikult ette kujutada nii selgel, arusaadaval, puhtal viisil, kui inimlikud avaldusabinõud seda lubavad. Kui luuletajale kõrge vaimuand on antud kehata mõttele sõnade abil ilusat kuju anda, siis on deklamaatori ülesanne luuletaja vaimu sisse tungida ja sõnade kujusse valatud mõtet kuulajate meeltele kättesaadavaks teha ja nende pääle mõjuda lasta. Deklamaator on vahemees luuletaja ja publikumi vahel, sellepärast peab temal avaldamise osavust olema.

Tähtis on deklamaatori isik ja kõne. Viimast tuleb tähtsamaks pidada, sest kõnet võib ka siis kuulda, kui kõnelejat ennast näha ei ole.

Kõne juures on kõigepäält tähtis väljarääkimine. Ainult vigata kõneorganite juures on võimalik avalduseks määratud sõnu puhtalt edasi anda. Kindel ja visa tahtmine võib sagedasi vigasid parandada ja puhastada. Niisamuti saab looduse poolt antud hääle kõla harjutamise teel paenduvaks teha, nõnda et ta valjult ja tasa, kõrgel ja madalal ikka puhtalt kostab. Parandamata kõnevigadega inimene, kes üksikuid tähti väljaütelda ei saa, ei tohi deklameerida. Halvad harjumised, kombed ja lohakused kõnelemises peavad, iseenesestki mõista, deklamaatori juurest eemale jääma. Tehtagu vahet kõvade ja pehmete umbhäälikute vahel, niisamuti olgu selge iga täishäälik. Kui hää tahtmisega ei saada rääkimise vigadest lahti, siis jäetagu deklamaatorina ülesastumine. Aga peetagu meeles, et mitte üksi selge väljarääkimine õigust ei anna deklameerimiseks, vaid sinna juurde peab lahutamata tingimiseks käima paenduv, puhas, kõlarikas hää, mis võimalikuks teeb ettekantavaid mõtteid kuulaja kõrva kaudu südamesse viia.

Ja hää ettekande tähtsam omadus ongi just hääle paenduvus, mis igat tõusu, langust ja tundmuse liigutust sõnakuulelikult laseb avaldada. Mida kõrgemale tundmus üles kerkib, seda kõrgemalt kõlab hää, mida sügavamale tundmus langeb, seda sügavamal liigub hää, kiiremalt ja aeglasemalt, voolates ja kogeledes, heledamalt ja tumedamalt, kergelt libisedes ja raskelt rõhutades, nagu tundmus käskusid jagab. Keskel

liigub rahu tunne, kirglusetus, see peab ka keskmise kõrguse toonides edasi antud olema, pehmelt voolava, ühetasase häälekäiguga. Kui tarvis on pilget, põlgtust ja jälkust avaldada, siis peab häälel midagi äralükkavat, tagasitõrjuvat omandama. Möödapääsemata nõue ettekande juures on peenelt haritud tundmus, et mõtteid nende tekkimisel ja arenemisel iseloomulikult rõhutada.

Ettekande tugev külg seisab mitmesuguste isikute kõnelemise individualiseerimises. Kuulaja ei pea mitte üksi kohe arusaama, et üks isik rääkimise lõpetanud on ja teine hakkab, vaid ta peab ka ära tundma, et see teine isik teise iseloomuga ja hingelaadiga on. Deklamaator peab püüdma iga isiku iseloomu kohaselt oma häälekõla seada. See kuulub küll juba kõrgema kunstiosavuse valda, nõuab tublit loomulikku andi ja tõsist tööd, on aga igas ettekandes, kus mitmed isikud esinevad ja millel mõju peab olema, lihtne nõudmine. See käib pääasjalikult draamatilise töö ettekande kohta. Peetagu aga kõige selle juures meeles, et meesdeklamaator naiste rääkimist ja naisdeklamaator meeste rääkimist iseloomustades mitte liialdatud järelaimamisesse ei sattuks, mis ettekande kergesti naeruvääriliseks võib teha. Jäädagu ikka oma hääle paenduvuse piiridesse.

SUVEÖÖ MÄLESTUSED.

Meele mul tuleb üks ilusam nägevus —
suveöö!

Hinge tast kestev jäänd mälestus.

Kauguses seisavad mustavad pedajad
vaikides. Öö. Vist nemadki uinuvad:

Koidu ja Hämara ühine tulevöö,

suve öö õrnem ja ilusam kunstitöö

palminud pedajad kullase võrguga,

selles nii pehme, nii magus on magada.

Meele mul tuleb see luulelik iludus,

ta silmade mõõtmata sügavus —

süütust ta silmades mõtlesin põlevat,

vooruse eeskuju arvasin olevat.

Teda ma suveööl kirglikult ihkasin,

sosinal suudlusi paluda tihkasin...

Suveöö läinud kui udusse unistus,

temast mu hingesse pugunud pettumus.

Jälle on sume ja luulelik suveöö,
seisavad pedajad, hiilgamas tulevöö;
enam ei suuda ma leida säält kunstitööd,
põlgama õppinud olin ma suveööd...

Rukkirääk kisendab kõvasti, kiusakalt.
Õökull sääli kuuskedes hõikamas tumedalt,
mõlemad hääled nii metsikud, koledad
rikuvad suveöö vaikset harmooniat.
Vastikud hääled nii lõpmata kajavad,
ilusad unenäod laiali ajavad.
Ära, ära siit sinna,
kus vaikselt võiks unustada,
vaikselt võiks rääkida enese hinge.

Ajad on rännanud, vaated on muutunud,
saatus mind mitmeti rängasti puutunud:
saatis mind merele vihase tormiga,
pimedus, kallast mul leida on võimata.
Hirmsasti kardan neid halle kaljusid
ja veevälja — kiskunud paljusid
enese hõlma ta armuta vihavoog,
paljude hauaks on ääretu vetevoog!

Meeletu saatus! Sind tahaksin sõidelda,
miks ei lasknud mind üheskoos võidelda
sellega, keda ma suveööl ihkasin,
keda kord omaks nimeta tihkasin!?
Üheskoos kergem on vaigistada torme.

Üksinda jäänud ma,
süda mul rahuta!
Suveöö tuuleke,
tule ja juhata
Sinna, kus hing võiks raskest tormisest
elust mul puhata.
Tahaksin kaugele, kaugele lennata,
tahaksin ujuda eeteri vallas,
kaugel, kus helgib mu õnnemaa kallas!
Kuid asjata, asjata rõõmustad rind,
tead, petlik on unistus, kerge kui lind!

A.

VIIMNE SOOV.

Rätsepp Naatsi lamas viimastel hingetõmbustel oma asemel. Õudne oli toas, sest polnud enam ühtegi lootust eluks. Tema rinna pääl, lillisel tekil särasid veel viimased kaks kuldtükki, mis müüdnud kraami eest saadud ja asjata ravitsuse kuludest järele jäänud.

Aseme kõrval, veel ainukese tooli pääl, istub hää, ümargune vaimulik. Jalutsis seisis öövaht ja hoidis üht trumpeti käes.

„Naatsi,“ ütles preester, „sinu viimne tunnike on tulnud, kingi kirikule, soovin sulle hääd, oma viimased kaks kuldtükki. Loen sinu hinge eest palvet ja sa pärid igavese õndsuse. Muidu sattud kindlasti põrgusse.“

„Mina ei tahaks kõrgeaususele vastu rääkida,“ urises öövaht, „aga tead ka, meister, mis sa saada võiksid? Muusika matusteks ja päälegi mundris. Seda saaksid sa aga ainult, kui sa liige kodanikkude kaitses oleksid. Kuni sa seda ei ole, ei saa sa ka muusikat. Kaua ei ole sul enam aega järele mõelda, anna minule oma raha, saad liikmeks ja juba ülehonne maetakse sind muusikaga. Ma ei käi mitte pääle.“

Rätsepp mõtles järele. Vaimulik luges palveid ja öövaht puhus tasa sütitavalt ühe armsa leinamarsi esimesi taktisid. Suri ja kuulas kord ühte, kord teist. Kui öövaht häkitselt järele jättis, haaras rätsepp nii ruttu kui võis kuldtükkide järele ja ulatas nad väriseva käega sellele.

„Sääl on, kirjuta mind liikmeks Mina tahan muusikat.“

Öövaht ruttas rahaga minema. Vaimulik ei saanud mitte kurjaks. Ainult murelikult vangutas ta oma punast pääd ja ütles:

„Vaata, Naatsi, mul on sinust kahju. Nüüd pead põrgu minema.“
Haige rögis.

„Kõrgeaulik... mul on veel midagi... siin padja all... kergesti võib võit tulla... ülehonne on loosimine... Olen lootnud seda veel üleelada... Kõrgeausus... Võtke see täheke omale.“

Vaimulik võttis padja alt sinise paberi lehekese ja siimitses kõige päält numbrit. Need näisid talle meeldivat.

„Tubli, Naatsi, ei ole aga midagi teada. Kümme penni ainult! Hm! hm! Tahan sulle midagi ütelda, Naatsi. Võidab — oled päästetud, ei võida — lähed aga põrgusse.“

Suri ja rätsepp sirutas ristis käed Jumala poole ja palvetas, et tema loositäht ometi võidaks.

Fritz Mauthneri jrl. L. H.

PIDUSÖÖGIL.

Kord tuli kõrgemal olevusel mõte suurt pidusööki korraldada oma taevasinises kojais.

Kõik voorused kutsus ta võõrasteks. Voorused üksi... Mehi ta ei kutsunud... ainult naesterahvaid.

Sääl kogunesid siis kõik, nii suured kui väiksed.

Palju meelsamad ja armastusväärsemad olid väiksed kui suured

voorused; kõik aga näivad rahul olevat ja lõbustasid üksteisi, nagu see lähemalt tutvate ja sugulaste kohane.

Sääl aga märkas kõrgem olevus kahte ilusat naist, kes üksteist mitte ei näinud tundvat. Ta võttis ühe neist käekõrvale ja juhtis teise juurde.

„Häätegevus!“ ütles ta, esimest tähendades ja „Tänulikus!“ teist tutvustades juurde.

Mõlemad voorused imestasid väga: maailma loomisest saadik, millest juba väga palju aega tagasi, said nad esimest korda kokku.

Turgenev.

Tuleviku streik.

Naljakas stseen.

Tegevad: tööline, tema naene, majaperemees, kingsepp ja habemeajaja.

Tööline (tulles naesele). No eit, nüüd muud kui hurraa! Litsusime asja läbi. Streik on korda läinud. Meistritel on jalad alt ära ja meil nad seda kõvemini nüüd all — jaa!

Naene. Jumalale tänu, et see nüüd mööda on! Neli pikka nädalat ei ole sa haput heeringatki teeninud, mida ma sulle aga iga hommiku tooma pidin, sest et sa kõik need päevad koleda kassiahastusega üles tulid.

Tööline. See on õige, sest võidujänu pidi ometi kustutama. Nüüd aga on kõik hästi. Ma teenin päevas 10 marka rohkem.

Naene. Siis võib sinu hõbe uur ja meie säng, mis panti panime, veel kaua järel streikida. Sellega neid väljalunastada ei jõua, see on kas — (Koputatakse.)

Tööline. Sisse!

Majaperemees (sisse astudes). Soovin teile hääd hommikut ja õnne. Rõõmustab mind südamest, et nüüd rohkem teenite.

Tööline. Tänan sõbraliku soovi eest! — Aga Jumala nimel, teie ei taha ometi —?

Majaperemees. Ütri juurde panna? Iseenesest mõista. Millest mina siis elan? Aga see ei ole ju kõne väärtki. Ainult 300 marka kuus. Ega teiegi miljonärid ole. Tahate rohkem teenida — mina kah. On ju arusaadav.

Tööline. Mis? 300 marka selle väikese toa eest. Teie arvate küll, ma olen hull?

Peremees. Mina ei arva midagi. Iga inimene tahab elada!

Tööline. Teie nõuate ju liiga palju, selle kõik, mis ma nelja nädalase streigiga saanud olen.

Peremees. Teie võite ju jälle streikida. Ükskord enam või vähem, mis sellest siis on. Ja kui ma kord oma maja ümberehitada lasen, siis veerevad minu kogutud kopikad teie taskusse jälle tagasi. Eks ole? Hääd päeva! Soovin homme töö juures lõbusat tuju. (Naerdes ära.)

Tööline. Näed nüüd, naene, see on see kapitalism, mis meid välja imeb, nagu Anvelt ütleb. See vereting, kes meilt viimase penni võtab. See on see kodanlus, kellele me kõige jõu ja energiaga vastu peame astuma, nagu kord Lenin pajatas. (Koputatakse.)

Tööline. Sisse!

Kingsepp (tules). Toon teie saapad ja saan 25 marka.

Tööline. Kuidas nõnda 25? Lubasite ju 15 eest teha?

Kingsepp. Väga õige, aga minu sellid streikisid ja mina pean neile nüüd rohkem maksma. Ja nüüd teenite teie ka ju rohkem, nagu ma kuulnud olen.

Naene. Viimane kord teil midagi teha lasta, meie võime oma kalli raha eest kuskilt kauplusest osta, enne kui teil midagi teha lasta.

Kingsepp. Muidugi, teie olete ju nüüd purshuid, nagu seda Bebel nii ilusasti ütles, kelle vastu me kõige jõu ja energiaga üles astuma peame.

Tööline. Mis? Mina olen? No nüüd!

Kingsepp. Mis siis muud? Nüüd olete streikinud ja oma olukorda parandanud ja nüüd tahate juba ühte vaest kingseppa selle läbi rõhuma hakata, et oma saapad kõik kauplusest ostate. Sõda kapitalile! ütles Bebel. No oodake aga. (Suurelt ära.)

Naene. No nüüd on pagan lahti. Niisugune närkas!

Tööline. Naene, mul läheb süda nõrgaks. (Koputatakse.)

Naene. Sisse!

Habemeajaja (tuleb).

Tööline. A — tere, härra Doktor! Nüüd saate varsti oma võla kätte, homme läheme juba tööle.

Habemeajaja. Tere! Ega ma selle pärast ei tulnudki. Kätte saan ma ikka. Tulin ainult ütlema, et ega selle raha eest enam habet a'ada või. Nüüd peab selle operatsiooni eest juba 10 marka võtma, ajad on teised.

Tööline. Kuidas nii, ega's elu ometi kallimaks ole läinud?

Habemeajaja. Juba täna pääle lõunat maksin leiva naelast 2 marka rohkem.

Tööline. So? Noh, selle üle räägime siis, kui ma jälle habet ajama tulen.

Habemeajaja. Parem ikka kui ette juba teada on, ja selle, mis mulle võlgnete, peate ka kahekordselt maksma.

Tööline. Mispärast?

Habemeajaja. No see oleks ilus, teie streigite omale palka juurde ja mina pean see aeg teil poolmuidu habet kratsima. Väga purshuilikud vaated, peab ütlema.

Tööline. No nüüd on kurat lahti!

Habemeajaja. Olge ometi inimlik, Teie teenite nüüd rohkem, laske teine ka teenida. Mis sääli siis imestada on?

Tööline. Noh, kas teate, nüüd ei aja ma ületuldse enam habet, küll ma teile näitan.

Habemeajaja. Täiesti kapitalistiline ilmavaade, nagu Liebknecht ütles.

Tööline. Kasige kus kurat oma Liebknechtiga — uksest välja.

Habemeajaja. Lähem juba. Ärge äritage ennast ilmaaegu, äraneetud vereimeja — purshui. Paar penni teenib rohkem, kohe teisel kõri lõikama. (Vihaselt ära.)

Tööline (pöörane). Söögu neid saatan kõigi karvadega. Igatüks heidab mulle mu teenistust ette. Kõiki pean mina nuumama. Sääl on ainult üks abinõu.

Naene. Ja nimelt?

Tööline. Peab jälle streiki tegema.

Naene. Mees, sa oled arust ära. Ära saada meid õnnetuse sisse. Peame jälle otsast pääle nälgima hakkama!

Tööline. Rahusta ennast, naene, mina mõtlen seda koguni teisiti. Teen tuleval koosolekul ettepaneku tööd seisma panna, et meistrit sundida meile endist valka maksma, sest palga kõrgenduse juures läheme me täiesti hukka.

Naene. Bravo, see on õige. (Hakkab mehel ümber kaela.)

ORAAKEL.

A. Stobbe järele L. H.

(Ettekandja noor naesterahvas.)

Täht-lille nurmelt noppisin
ja tema õitelt küsisin:
«Kas armastab mind kallike,
kel olen andnud südame?»
Seal õie-leht, mis viimseks jäi,
mul vastas „ei“.

Siis usuflesin kuldset kuud,
ta poole palves pöördes suud.
Näo kohe viltu tõmbas see,
kui ütleks: lootus tühine.
Oh, kuri kuu, sa petad mind,
ei usu sind.

Nüüd, päike, armsa paistega
mul kindlasti tõtt ütled sa?
Ta häkki tumedamaks jäi
ja pilveloori ette löi.
Ei ta vist tea, mis igatsus
ja armastus.

Kui jälle armsa juures ma
kord viibisin, siis korraga
ta oma silmi usutlin
ja nendelt järsku küsisin:
«Eks teie kindlasti küll tea,
kas ta mul hea?»

Ja nendes säras, imelik,
kuldkirjal selge tähestik:
«Sind armastab, ta oma sa,
see silmapaar ei valeta!»
Las' kahelda ka päike, kuu.

Ta mulle truul!

SEE PÄALE VILISTAN.

(Kuplee. Noot raamatu lõpul.)

Ma vaene mees
siin teie ees
pean nalja tegema!
Kord selleks tõesti tuju hää,
kord jälle kuidagi ei lää
ja tühi nagu tõrs mu pää.
Kuid ei või parata!
See pääle vilistan
ja laulu virutan.
Kui aga armsad kuuljad te
ei ära tüdine.
Kord Tallinnas
sääil sadamas
üht valaskala näin.
Talt küsisin, mis vahid siin,
sul meri kitsas, olla piin,
Või meeldib nõnda Tallna liin?
Siis vastuseks talt sain:
See pääle vilistan
ja kuigi läbi a'an,
vast veel kord vana sõbra Joonase
saan panna pintsliste.
Üks preilike,
ju kortisune,
läks „Rahvalehele“.
Talt küsiti: te ütelge,
mis sorti meest te soovite,
kas pikk või paks või lühike?
Ta vastas kärvesti:
See pääle vilistan,
mis sorti meest ma saan.
Kui hakkab palju valima,
jään viimaks ilma ka.

Üht naesemeest
ma selle eest
kord noom'sin nobedalt,
et klunkeritel hulgub ta
ja kargab tütarlastega,
ehk ise laste isa ka?
Ta vastas kavalalt:
See pääle vilistan
ja tantsu keerutan,
sest palju parem mängida
on teise lapsega.
Mu naesele
tul' külasse
kord jälle toonekurg.
Ta ütles mulle: armas mees,
nüüd on meil juba kolmas käes,
mis saab veel tuleviku sees?
Kuid mina polnud arg:
See pääle vilistan,
mis neist nüüd rehkendan.
Kui algasime tosina,
siis lõpetame ka.
Üht näpumeest
ma selle eest
nüüd võtsin noomi nii:
Kuis ministeri kasuka
te tihkasite näpata,
te teate küll, mis mees on ta?
Mul vastas uhkesti:
See pääle vilistan,
kui näidata ma saan,
et selles kunstis Eestimaa
ka võib meil kiidelda.

Küll oli virk
me välis Birk,
kui orjas isamaad.
Kui Venemaa mett tilgutab
ja tibra kulda vilgutab,
ta naene silmi pilgutab,
siis Adu keema a'as:
See pääle vilistan,
et äraandjaks saan.
Kas rikkam, vaesem kelmidest
on Eesti, mis mul sest.

(Kohalikud salmid.)

KALLIMA JUUKS.

Küll rõõm mu hingest läbi lõikas,
mind maa päält üles taeva hõikas,
ja köitis nagu väetikest!
Jäi õnnest nagu süda seisma,
et juhtusin kord kirjast leidma
üht juust ta kuldseist lokkidest.

Mis mind kord nõnda õnnestanud,
sest jäädavalt nüüd tüdinenud.
Ja liiaks suur see rõõmu arv!
Sest igas anumas ja napas,
võis, piimas, pudrus, kalja kapas
on leida nüüd ta juukse karv.

W. Mülleri jrl. L. H.

Vaesus on igatahes kõige hirksam. Kui mulle kümme miljoni laua pääle pannakse ja üteldakse: ole vaene! — ma ei võta seda raha mitte.

J. Nestroy.

VIIS RÕÕMU.

Iseloomude kujutused.

Hermann Heijermans'i järele A. S.

(Järg.)

TEINE RÕÕM.

Direktor, ülevaataja, nummer kaheksakümmend kolm, ema.

Direktor (seisab, paber käes, räägib pahema ukse poole). Kes on sääl kaheksakümmend kolme jaoks?

Ema (nägemata). Mina, direktori härra...

Direktor. Tema ema?

Ema (nägemata). Ja, direktori härra...

Direktor (käelligutusega, mitte veel sisse tulla). Ei, ei, proua! Kohe! Kohe! Mitte enne kui ma kõlistan. Ta ei ole veel siin. (Paneb ukse kinni. Teise ukse pääle koputamise ajal.) Ja!

Ülevaataja. Kaheksakümmend kolm, härra direktor. (Ära.)

Direktor. Kaheksakümmend kolm?

Nummer 83 (noor mees sasis pruuni juuksega, pruuni mokahabemega, tugevate põskluudega, kirglik nägu, arad liigutused, arm pahemal meelekohal.) Ja, härra direktor.

Direktor. Friedrich Vaal?

Nummer 83. Jah, härra direktor.

Direktor. Friedrich Vaal — aastal 1904 olete Teie kolmeks aastaks mõistetud, arvesse võttes neli kuud eeluurimist, tapmise katse pärast teatava Jan Smees'i kallal, ettekavatsusega...

Nummer 83 (ruttu). Mitte ettekavatsusega...

Direktor (tema sõna ära lõigates). Kõrvaline asi. Mina ei ole kohtumõistja — mul ei ole üksikasjadega midagi tegemist. Vaal, mul on Teie jaoks hädad sõnumid. Teie ema, kes siin kõrvalruumis ootab, kelle toitja Teie olite, eks ole? (Vang jaatab tummalt.) Teie ema on Teie eest alati muretsenud, Teie kodukoha bürgermeistri toetusel, kes näib Teie vastu huvi tundvat — Teie kiiduväärt ülespidamine koloniaalsoldatina — kas Te selle armiga säält saanud olete? (Vang nokutab.) Teie laitmata eluviis siin karistusasutuses, vaatamata Teie jonnakuse pääle õpetaja vastu ja esimese kuu pääle, kui Te kangekaelselt tõrkusite toitu vastu võtmast...

Nummer 83. Et ära kärvata...

Direktor (sõbralikult). Õige — milleks aga meie kaasa aidata ei tahtnud — ja mis meie poolt mitte nii kurjasti kirja pandud ei ole, kaheksakümmend... (parandades) Vaal — sest, kui meie seekord oleksime sündida lasknud, sõbrakene, ei võiks ma Teile nüüd mitte seda üllatust kuulutada, et Teile Teie viimased üheksa kuud Tema Majesteedi, uue kuninga poolt, keda täna kroonitakse, maha jäetud on. Teie olete vaba.

Nummer 83 (elavamaks muutudes). Kohe?

Direktor. Ühe tunni jooksul, niipea kui formaliteetidid täidetud.

Nummer 83 (rõõmsalt). Täna Teid.

Direktor. Teie saate aru, et kuninglik arm minu vististi üleliigse manitsusega, tulevikus ennast korralikult üleval pidada, kooskõlas seisab...

Nummer 83. Ja muidugi! Ja muidugi!

Direktor. Ei, mitte ja muidugi. Vaal — Teie isikuraamatus

leian ma märkuse, et Teie iseäranis õpetaja vastu — laske mind lahkesti ära rääkida — põikpää olete olnud, kui ta Teid Teie kongi vaatama tuli...

Nummer 83. Mina ei pea õpetajatest lugu...

Direktor. See ei ole vabandus. Ilma et Teie temaga jämedalt ümber käinud oleksite — mida meie muidugi mitte ei oleks lubanud — tarvitasite Teie viisi, temale mitte iialgi vastata. Kui ma seda raaportisse ülesmärkinud oleks, kahtlen ma, kas...

Nummer 83. Kahetsusest kõnelda, kus kahetsust ei tunne — seda ma ei või. Ma ei ole kunagi valetanud — ei kohtuniku ees — ei kellegi ees...

Direktor. Ei tunne kahetsust? Kas Teie ei tunne veel kahetsust? Kes Teie ometi vihas ühte teist noaga lõõnud...

Nummer 83. Ma teeksin seda täna...

Direktor (valjult). Mis Te teeksite?

Nummer 83. Mitte midagi.

Direktor. Ma mõtlesin, et Teie... Kas lähete Teie nüüd enam kui kaheaastase eemaloleku järele niisuguse vihaga seltskonda tagasi...

Nummer 83. Seda ei ütelnud ma mitte. Ma ei tunne mingit viha, aga ka mingit kahetsust. Seda ei oleks Teie ka tundnud, härra direktor, kui Teie ühte tüdrukut, kelle järele Teie pöörane olete, ühe teisega näete käivat — ükskord — ja veel üks kord — ja kolmandat korda — ikka vale. Kas ta ei seletanud ise veel kohtumeeste ees, et ta mind nagu koera ässitanud on? Koerad hammustavad. Mina ka... Kaheksasada kakskümmend seitse hästi loetud päeva — ja, hästi loetud! — olen ma tema palet enese ees näinud, nagu ta sääl tunnistajate pingi pääl istus ja nuttis ja — see on tõsi — minu eestkostja oli. Ja tema kirjad, alguses, vahetevahel — niipalju kui ta kirjutada mõistab — on seda värsket hoidnud. Kui ma kohe vabaks saan, teda oma emaga üles otsin — kui ta mitte vast väljas ukse ees ei oota — ei ole mul tarvis tema ees silmi maha lüüa. — See oli minu õigus — kui vanem, ja et ta selle teisega käis ainult hirmu pärast tema eest. See hirm pidi ära, pidi ära! Kaheksasada kakskümmend seitse päeva — ja ööd — olen ma mõelnud: lurjus, sina — oma Juudase teoga, minu tüdrukut minult ära meelitada, kes juba minu oma oli, kui mind Idamaale teenistusse võeti — ennast teenistusse võtta pidin laskma — et oma ema toita — lurjus — kes teda hirmutanud on, minu vastu üles õhutanud. Kui noapiste seekord oma sihti oleks tabanud, oleks ma seda viletsaks pidanud — ehk ma küll palju vähema pärast... maha lasknud olen — aga nüüd, kus nad sind haigemajas jälle kokkulappinud on, oled sa ainult oma õige palga saanud, ainult oma õige palga! Ma ei võinud ometi sellepärast kohtusse jooksta — kuidas oleksid need küll naernud! — ja kaevata: „See lurjus ei jäta minu tüdrukut rahule!“ — Seda tehtakse ise kui mees — ise kui ma tema ühe kuu pärast naaseks võtan — ja kui mul ka pennigi söömiseks ei ole, võtan ma ta siiski — Teie ei suuda aru saada, härra direktor,

kuidas see mõte mind püsti hoidnud on, minu pääaju koos pidanud, kui see neetud kong keeru käima hakkas, keeru käima — kui ma tema ühe kuu pärast ära võtan, olen ma temale oma kaheksasaja kahekümne seitsme päeva ja ööga näidanud, et ma ennast kui mees piinanud olen, et teda omale võita.

Direktor. Siis tahaksin ma teile ainult veel soovida, Vaal, et Teie kui selle tüdruku mees rahulikum oleksite — ja mitte enam kui metsloom oma viha ei avaldaks...

Nummer 83. Ei, selle pääle võite julge olla — kindlasti, kindlasti...

Direktor. Administraatori juures võite seda, mis Te oma tööga teeninud olete, enesele välja maksta lasta... Teie ema on Teie jaoks riided kaasa toonud. (Kõlistab.)

Ülevaataja. Ja, härra direktor?

Ema (peaaegu ühel ajal teisest uksest sisse astudes, hakkab nuuksuma).

Direktor (ülevaatajale). Üks silmapilk veel! (Ülevaataja läheb jälle ära. On Teil sääl pakikeses riided oma poja jaoks, ema?)

Ema (kodanikunaene, vana murenäoga, punaseks nutetud silmadega, kütürus seljaga). Ja, härra direktor — uus ülikond ja rinnaesine ja... (nuuksub).

Nummer 83 (tehtud lustilikkusega, ennast vaevaga sundides). Noh? Hähä! — Noh? Hähä! — Kas saab küllalt, ema? Kas sa sellepärast siia tulnud oled? Mispärast seisad sa nüüd sääl ja hulud, kus ma ometi Sinuga kaasa minna võin! — Noh? (Ema langeb temale kaela.) Noh? — Hähä!

Ema. Esimene kord, et ma Sind mitte võre taga ei näe...

Nummer 83 (tehtud rõõmsalt). Teie ei pea temale seda pahaks panema, härra direktor — pistab ikka kohe tõinama! — Hähä — noh...?

Direktor. Teie võite teda uksest välja saata, prouakene — ülevaataja saab Teile juba teed näitama.

Ema (aralt viivitades). Kas ma ei tohi ainult veel midagi ütelda?

Direktor. Kui see mitte liiga kaua ei kesta.

Ema (selsamal toonil). Ma tahaksin, et Teie — et Teie — ma ei julge...

Direktor. Mis siis?

Nummer 83 (tardanult kuulates). Kas Mariega midagi on?

Ema (kartlikult). Ei, ei. Kuidas sa selle pääle tuled?

Direktor. Mis Te siis ei julge? Minu aeg on piiratud.

Ema. Ei midagi. Ei midagi. Mul on rii sagedasti oma närvidega tegemist...

Direktor (kõlistades). Siis soovin ma Teile hääd paranemist ja Teile, Vaal, tubli poisi tahtejõudu, kellel ema ja mõrsja on. (Ülevaatajale.) Järgmine. Nummer 215.

Ema (toolile langedes — kartuses poja eest omas närvilikus ärevuses ainult direktoriga edasi lobisedes). Ah Jumal, härra direktor, ütelge seda temale — ütelge Teie seda temale — noh, kus ta veel siin on — kus me veel üksi ei ole — kus ta märatsema hakata ei julge — ütelge temale ometi selle viletsa inimesetüki kohta, kes teda vangimajja on viinud — kes teda eluajaks õnnetuks teinud — raisk — vana raisk — minu poega vangimajja viia...

Nummer 83 (piinava sunniga). Ütle mulle aga ise — ma ei ole laps — ma võin seda küll kuulda...

Direktor. Kas ta ei taha teda enam näha?

Ema. Ah, Jumal, ei. Kui ainult see oleks — kui ainult see oleks! — Ta on selle kelmiga, kellele ta noaga löi, plehku pannud! — Nad on ära — Ameerikasse — ja mina ei saa seda muuta — mina ei ole selle juures süüdi — nii tõesti kui armas Jumal mind kuuleb — mina püüdsin kõige paremat, selle kasuks...

Nummer 83 (tumedalt ähvardades). Ameerikasse... Kunas?

Ema. Juba läinud aastal, poeg — mina ei saa parata — ma jooksin talle järele, ma...

Nummer 83 (tumedalt). Mispärast jutustad sa mulle seda alles nüüd? Kas sul selleks ühtegi juhust ei olnud, kui sa mind vaatamas käisid...?

Ema. Seda ma ei julgenud ometi — ma kartsin, härra direktor, et ta omas üksilduses enesele viga teeb — ta ripub nii selle raisa küljes, selle reo küljes — selle looma küljes — ta ei hooli ju minust enam midagi...

Direktor (vaikuse järele). Selle järele, mis Te enne mulle jutustasite, saan ma elavalt aru, et see teade Teie ema poolt saatuslik lugu Teie jaoks on. Kandke seda kui mees. Üski surelik ei saa sääl Teile nõu anda ehk Teid aidata. Katsuge nüüd vähemalt hää poeg olla, nagu...?

Nummer 83 (piinatud looma silmadega enese ette vahtides). Selle — selle —

Direktor. Ja vast ei ole see lahendus siiski kõige halvem Teie jaoks — eks ole, proua?

Ema. Seda ütlen mina ka — kui ta aga tahab...

Nummer 83 (mitte midagi kuuldes — vaevaga hinge tõmmates). Selle — selle —

Ülevaataja (direktori märguandmise pääle). Kaheksakümmend kolm, on ootamas veel teised...

Nummer 83 (mõtted eemal). Selle — selle — oh Jeesus, Jeesus...

Ema (kartlikult). Ütelge temale ometi, et mina kõik selle vastu tegin, härra direktor...

Direktor. Selle juures ta ei kahtle, emakene. (Vangi poole minnes.) Jumalaga, Vaal, (temale kätt andes) ja julgust.

Nummer 83 (põrnitsedes). Tänan Teid.

Direktor. Teie ema on riideid Teie jaoks kaasa toonud.

Ema (segaselt). Ja, härra direktor — pesu ja uue krae ja käissed. (Korraga jälle nutma hakates). Pää püsti, poeg, ära seisa ometi nii haledalt — on ometi veel teisi, teisi kui see raisk, kes sind vangimajasse viis...

Nummer 83 (mõtted eemal). Ära tõina ainult. Jäta järele. Otsas. Otsas. Jumalaga, härra direktor, jumalaga. (Läheb ülevaatajaga; ema võtab pakikese, kannab järele.) (Järgneb.)

Saul magamiskupest.

Les elus rii sageti

The first system of the musical score consists of three staves. The top staff is the vocal line, starting with a treble clef and a 6/8 time signature. It begins with a whole rest, followed by a series of eighth and sixteenth notes. The middle and bottom staves are for piano accompaniment, with the bottom staff using a bass clef. The piano part features a steady eighth-note accompaniment in the left hand and chords in the right hand.

reisirna peab, ma usun, see kindlasti seda kül teab, et

The second system continues the musical score with three staves. The vocal line (top staff) continues with eighth and sixteenth notes. The piano accompaniment (middle and bottom staves) maintains the same rhythmic pattern, with the left hand playing eighth notes and the right hand playing chords.

sõitmine öösel löbu ei tee, kui puudub sul rahulik,

The third system concludes the musical score with three staves. The vocal line (top staff) continues with eighth and sixteenth notes. The piano accompaniment (middle and bottom staves) maintains the same rhythmic pattern, with the left hand playing eighth notes and the right hand playing chords. The system ends with a double bar line.

mugav kusepe. Kui üldises va-gunis sõidada sa, siis

pole sul võimalust mugada: sääl innelik olid, kui

tunneksaad nii Keigaras koos, kui akrobaut.

Seepärast reisi ettevõttes ja raudteejaama

tõttes just nagu seekord ma vist mõtleks teie

Ka: Oh saaksin ma, oh saaksin
vähe nõudlik o-lek.

ma küll maga-mis-Kupee, sääl võiksin ma
süü ja

ra-hu-ga pu-ha-ta nü mõnusalt ko-gu

rit. *pp*

3.

tee. Ma lepiks sel-le-ga, Kui

rit. tarwis kupeed, koke ja-gaksin ka mö-ro

tei-se-ga. 2. Oh-ga.

Turpurriigane.

The first system of music consists of two staves. The upper staff is a vocal line in G major, 6/8 time, with a 7-measure rest followed by a quarter note. The lower staff is a piano accompaniment with a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes.

Ilm

The second system of music consists of two staves. The upper staff is a vocal line with the lyrics "helgib eha valgel ja kustund pääkse kuld. Nüüd". The lower staff is a piano accompaniment.

helgib eha valgel ja kustund pääkse kuld. Nüüd

The third system of music consists of two staves. The upper staff is a vocal line with the lyrics "rahu mõnel palgel ja mõnel kirge, tuld. Ja". The lower staff is a piano accompaniment.

rahu mõnel palgel ja mõnel kirge, tuld. Ja

Kanged i gatsused, nad otsvad õnn- teed. Ja

pilvepalistu- sed on purpuraru- sed.

See pääle vilistan.

O. Reutter.

f

o.

Ma vaenruues siin teie ees pean nalja te-ge-

ma! Kõrdselleks tõesti tuju hää, kõrdjülppe Kuida-

gi ei lüü, ja tühi naagu tõrs on pää, kuidei või hooli-

da. See päicile vilistan ja laulu viru-

tan. *Kui aga armsad kuuljad te ei ä-ra tidi-*

f p

This system contains a vocal line on a single staff and a piano accompaniment on two staves. The key signature is G major (one sharp). The vocal line begins with a treble clef and a common time signature. The lyrics are written below the vocal staff. The piano accompaniment starts with a bass clef and a common time signature. Dynamics *f* and *p* are indicated in the piano part.

re.

f

This system continues the musical score. The vocal line is on a single staff, starting with a treble clef and a common time signature. The lyrics are written below the vocal staff. The piano accompaniment is on two staves, starting with a bass clef and a common time signature. A dynamic marking *f* is present in the piano part. The system concludes with a double bar line.

Lavaliste ettekannete kogu ja kirjastus

„Oma Jalgel”

soovitab ja muretseb igasugust materjali pidudeks, nagu näidendid, operetid, laulumängud igat liiki ja suuruses, ning ka muid lavalisi ettekandeid, nagu naljalaulud, deklamatsioonid, kupleed jne.

AADDRESS: TARTU, RIIA TAN. 2, K. 1.

On ainuke Eestis T. Nõmmits'e Juukse-töös-tuse-ateljee

Tartus, Maarjamõisa tän. 9. Telefon 4-95.

Herrade, daamide ja teatri jaoskonnad. Cabinet de Beauté. Kõige piinlikum puhtus ja korralik töö. Suur väljavalik parukatest, näo-värvidest jne. — Kirjalikud ja telefoniga tellimised täidetakse viibimata.

Ari on mitme kuld- ja hõbeaurahaga kroonitud.

Kõik parukad ja juukste moed Vanemuise ja Vene teatris on minu ateljeest.

Suures ja maitserikkas väljavalikus kuld-, hõbe-, kristallasju ja tasku- ning käekellasid kullast, hõbedast ja uuskullast soovitab võistlemata odavate hindadega

KULLASEPP H. PABO

Aleksandri tän. 6 ja Suurturg 9, Tartus. Telefon 606.

A. ANNOK

TARTUS, SUURTURG 16

Sise- ja väljamaa
veinid ja liköörid

Väljamaa veinide ja likööride ainuesifus Tartus.

Peegli ja klaasi äri

P. LODERAUD

Tartus, Uueturu tän. nr. 11. Kõnetr. 501.

Võtan tellimisi igasuguse klaasilihvimise, peeglite
höbetamise, kuldamise tööde, siltide ja reklaamplakatide
peale vastu.

Valmistame igasuguseid vask- ja tinaraamidega mööbli- ja ehitusklaase.

EESTI KINDLUSTUSE SELTS

(end. nim. Eesti Vastastikune Tulekinnituse Selts)

Asutatud 1907. aastal.

VALITSUS:

TARTUS, Suurturg nr. 10, omas majas. Kõnetraat 1-72.

OSAKONNAD:

Tallinnas, Jaani uul. nr. 11, kõn. 22-47.

Pärnus, Endla S., kõnetr. 1-75.

Viljandis, Lossi uul. 14, kõn. 1-57.

Valgas, Säde S., kõnetr. 36.

Võrus, Aleksandri uul. nr. 34.

Kuresaares, Raekojas.

Petseris, Võru uul. 5, kõnetr. 73.

Rakveres, Lai uul. 17, kõnetr. 1-10.

Agentuurid:

Teistes kodumaa linnades ja rahvarikkamates maakohdades.

Tule-kindlustus, igasugu varanduse tulekahju vastu kindlustamiseks.

Klaasi-kindlustus, vaateakende ja teiste kindlal kohal seisvate klaaside
purunemise vastu kindlustamiseks.

Murdvarguste vastu kindlustus.

Elu-kindlustus. Koduloomade kindlustus.

Vastu võetud riisikute eest vastutus seltsi oma kapitalide ja riisiku teiste seltside
vahel jagamisega kindlustatud. Kõik kindlustusvõtjad on seltsi liikmed ja ühtlasi
seltsi varanduse ja kapitalide kaasomanikud.

ODAVAD PREEMIAID, KINDEL VASTUTUS.

KOLMAS TARTU LAENU & HOIU-ÜHISUS

TARTUS, SUURTURG NR. 8. TELEFON NR. 99.

Avatud igal äripäeval kella 10—2.

Ühisus on asutatud 1913. aastal ja kuulub vanemate Eesti ühistegeliste rahaasutuste hulka.

Ühisus võtab raha hoiule kuude, päevade ja mitmesuguste tähtaegade peale; soovi peale kuldkrooni alusel. Hoiusummade eest maksetakse ajakohast protsenti.

Ühisus annab laenusid obligatsioonide, väärtpaberite ja vekslite kindlustusel ja käemeeste vastutusel. Ühisus võtab veokirjade, vekslite ja tshekkide järele rahanõudmisi oma peale ja saadab raha igasse kodumaa linna, alevisse ja kohta, kus ühisteg. asutused asuvad.

Toimetab kõiki pangaoperatsioone.

Tubaka kauplus K. TAKLAJA

Tartus, Aleksandri tän. nr. 5, abikauplus Rüütli tän. nr. 10.

Soovitab kõiksugusi tubakatehaste saaduseid, tuletikke, kompvekka ja teed vabriku hindadega.

En gros ja en detail.

Suurepärane teenimisvõimalus kõigile!

Agendid linnas ja maal teatagu endid!

Ilmus kunstpostkaart. seeria „Kaval Hans“ nr 1—18. Igaüks, kes ühe komplekti kaarte (48 tk.) ostab 400 marga eest ja veel 4 uut ostjat soovitab, saab väärtuslise preemia otsekohe kätte oma valiku järele, nimelt: ülikonna riide, sammet- ehk siidikleidriide, 40 künart pesuriidet, kohviserviisi 12 inimese jaoks j. n. e., j. n. e.

Tellige kohe ehk viige isiklikult nimekirjad.

Tingimised on hästi soodsamad, kui teistel sarnastel äridel.

Tallinn, Pikk tänav nr. 57 „KIIRMÜÜK“. — TARTU, Peterburi tänav nr. 66 (osakond).

Lill & Hakkaja

Rohukauba ja fotograafia tarbeasjade laod, keemia, kosmeetika ja pharmatseutilised laboratooriumid.

Rüütli tän. 10, tel. 5-49.

Promenadi tän. 7, tel. 5-62.

Pealadu: Peterburi tän. 6, tel. 1-66.

Saadaval suures valikus teatritele ja näitelavadele tarbeaineid, nagu puudrit,

pumatit,

shmingid

oma ja väljamaa vabrikutest.

Peale selle kosmeetika ja parfumeeria ained, nagu: lõhnaõlide assortment, lõhnaõlid oma ja väljamaa vabrikutest, Eau de Cologne dupl. ja liht lõhnaõlid, Vegetal, Perborat hambapulber, Odontine hambakreem, Kasekreem, Metamorphosakreem tedretähtede vastu, kõõma rohud, lõhnaseebid, Brillantine j. n. e.

Päevapildi aparaadid, plated, filmid, postkaardid, kõik fotoabinõud ja tarbeasjad. Värsked plated ja filmid alati laos.

Hinnad ajakohaselt odavad.

Kogu tellimiste juures hinnaalandus.

Jooge ainult kodumaa veini, napsi ja likööri:

Portvein

Portvein punane

Tokayer

Eesti Barsock

Vahu vein

Õuna vein

jne.

Cherry Brandy

St. Brigitta

Curacao

Doom (end. Benedictine)

Marja liköörid

Vine Brandy (end. konjak)

Pomerants a la Stockmanshof jne.

Napsi-, liköörivabrik ja naturaalveini tehas

A.-S. Tartu Aiavilja Ühisus

Tartus, Puu tän. nr. 2. Telefon 113.

Esitus Tallinnas: Sauna tän. nr. 1. Telefon 32-57.

Lavaliste ettekannete kogu ja kirjastus

„OMA JALGEL”

Tartus, Riia tän. 2 k. 1

annab seltsidele ja pidukorraldajatele sellekohast materjali laenuks. Suur kogu uusi laulumängusi igas suuruses tarviliste nootidega.

SHOKOLAADI JA KOMPVEKI VABRIK

ROMAN GUTMANN

ASUT. 1905. A.

TARTU, VALLIKRAAVI 8. KÕNETRAAT 500.

Karl Alajan'i auruvärvimistööstus
TARTUS, Hobuse tänav nr. 9.

Soovitab oma tuntud hääduses
vee- ja pleekimisekindlates värvides tööd ajakohaste hindadega.

Tellimised täidetakse tähtajaks ja korralikult.

Aupaklikult **K. Alajan.**

Eesti Laenu- ja Hoiu=Ühisus

Tartus, Suurturg 14, omas majas.

Kõnetraat: Juhatusel — 700, üldine — 177.

Äritunnid kella 10—2.

Esimene Eesti ühistegeline rahaasutus —
asutatud 1902. a.

Ühisus võtab raha hoiule

tähtaegade, kuude ja päevade pääle ja maksab ajakohast
protsenti.

Ühisus annab laenusid

vekslite, väärtpaberite ja muudel kindlustustel ja käemeeste
vastutusel.

Ühisus toimetab kõiksugu pangatalitusi:

võtab vekslid, veokirju ja muid dokumente sisse-
nõudmiseks, saadab maksuta raha teistesse
kohtadesse jne.

Tartu Eesti Majanduse

TARTUS,
Holmi tänav 12-18
Telefon 10

Ühisus

TARTUS,
Holmi tänav 12-18
Telefon 10

Suurem põllumajandusline ostu-müügi
ühisus

Asutatud 1908. a.

...

Müüb:

põllutööriistu ja -masinaid, väetisaineid,
igasugu ehitusmaterjali, kivisüsa, heerin-
gaid, soola, masinaõlisid, masinarihmu jne.

Ostab:

linu, lina- ja heinaseemneid : : : : :

Võtab oma peale:

püümaühisuste sisseseadmisi

: : Masinad tuntud parematest vabrikutest : :

: : Sisseseade tööd vilunud montööride poolt : :

Moe-, pudu- ja pesuäri **Vennad Lepp**

Tartus, Kaubahoov 2 ::: Telefon 4-81

Suur valik
igat värvi
siidi ja siidifloor
sukki
ja
sokke,
Võimlemis-
ja
hommiku-
kingi

Suur välja-
valik val-
geid ja vär-
vilisi
triik-
särke,
naister,
ja
meester.
pesu,
võimlemise
ja
ujumise
trikoosi

Koetuid villaseid jakke ja veste. Spordi ja laste kos-
tüüme. Villast lõnga rohkeis värves. Vihmavarje.
MÜÜK suurel ja väikesel arvul ::: Hinnad võistluseta!

Kaane trükk Ed. Bergmanni trükikojas, Tartus.